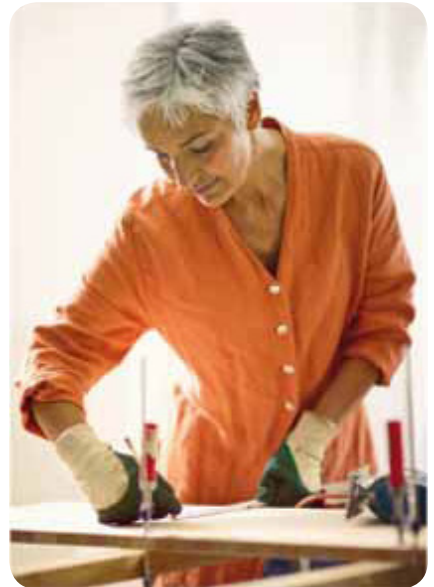

Småföretagsbarometern

Sveriges äldsta och största undersökning
av småföretagarnas uppfattningar och
förväntningar om konjunkturen

Hösten 2011

HALLANDS LÄN

Swedbank och sparbankerna i samarbete med Företagarna

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Småföretagsbarometern.....	2
Hallands näringslivsstruktur	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Hallands län.....	3
Småföretagsbarometern – Hallands län	5
1. Sysselsättning.....	5
2. Orderingång	6
3. Omsättning.....	7
Konjunkturindikatorn	8
4. Lönsamhet.....	9
5. Kapacitetsutnyttjande	10
Den globala finanskrisen	10
65 procent ser goda expansionsutsikter.....	11
Hinder för expansion	12
Småföretagskonjunkturen – län för län.....	13
Prognos och utfall genom åren	15

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för Småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Denna gång omfattar undersökningen 4001 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren med fördel kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och powerpoint-bilder kan hämta hem materialet från Swedbanks eller Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Swedbank och Företagarna. Jörgen Kennemar (Swedbank), Lars Jagrén, John Eriksson, Susanne Vinell och Lotta Norberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har SIFO Research International medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Swedbank och Sparbankerna

Företagarna

Så beräknas konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator består av **netttotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns netttotal. Ett värde över 0 innebär att det finns fler företag som har expanderat de senaste tolv månaderna än som har dragit ner. Ett värde under 0 innebär att det finns fler företag som dragit ner än som expanderat. **Nettotalet visar alltså på hur snabbt tillväxten förändras, snarare än på en absolut nivå.**

Sedan adderas netttotalen för *syssetsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa netttotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Hallands näringslivsstruktur

99,3 procent av länets företag är små och de sysselsätter tillsammans 70 procent av länets totala antal privata sysselsatta.

Hallands län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Privata företag	22 593	24 013	81 424
varav småföretag (0-49 anst)	22 439	23 799	57 126
Jordbruk	7 765	7 798	9 193
Offentlig verksamhet	54	185	41 102
Total	30 412	31 996	131 719

Källa: SCB, Centrala företags- och arbetsställeregistret 2009.

Sammanfattning av konjunkturläget i Hallands län

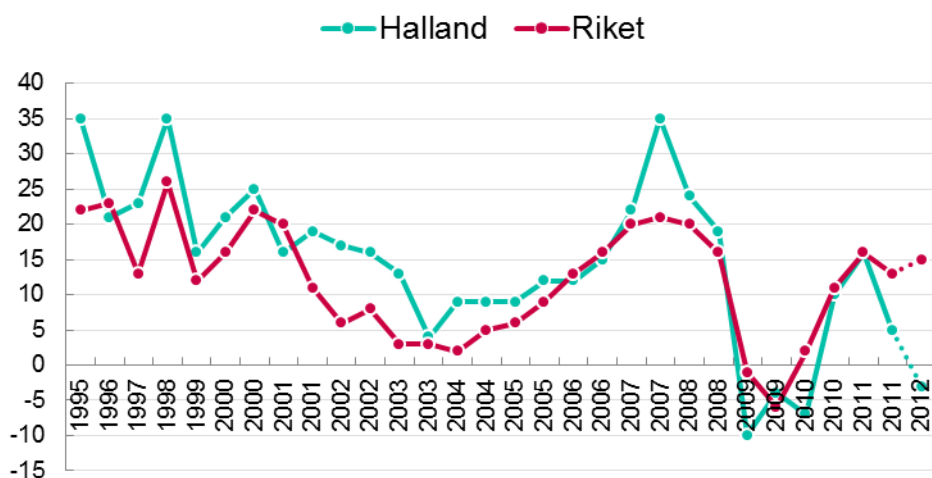
- **Småföretagskonjunkturen** i Halland har försämrats betydligt sedan vårens mätning. Nedgången har gått snabbare än i riket i genomsnitt, och Halland uppvisar nu ett netttotal på 30 jämfört med rikets 83. Försämringen har varit likartad i båda sektorerna. En liten uppgång väntas under det kommande året.
- **Sysselsättningstillväxten i länet** har dämpats från netttotal 16 till 5 i höstens mätning. Sammantaget ligger länet under riksgenomsnittet (netttotal 13). En fortsatt dämpning i både tjänste- och industrisektorn spås under kommande år, och i båda sektorerna är det fler företag som förväntar sig sysselsättningsneddragningar än ökad sysselsättning.
- **Orderingången** gör en dramatisk nedåtvändning efter de senaste mätningarnas positiva trend. Endast 30 procent uppger en ökande orderingång, vilket är den lägsta andelen i hela landet. Båda sektorerna förväntar sig en viss upphämtning kommande år, även om tjänstesektorn är mest optimistisk.
- **Omsättningstillväxten** bromsar även in kraftigt, Med ett netttotal på 20 har Halland svagast omsättningstillväxt i riket. Inför de kommande tolv månaderna förväntas en lite uppgång.
- **Lönsamheten** har minskat betydligt mer än i riket som helhet. Särskilt industrisektorn uppvisar riktigt svaga tillväxtsiffror, i linje med krisen 2008-2009. Industrins netttotal -27 är långt under riksgenomsnittet på 22, och även tjänstesektorn ligger dåligt till med netttotal 5 (riket 16). Båda sektorerna förväntar sig dock att lönsamheten återhämtar sig nästan i nivå med riket under den kommande tolv månadersperioden. Industrin räknar dock med kraftigt ökad lönsamhet kommande år.

- **Kapacitetsutnyttjandet** har ökat något i industrin, men är fortsatt lågt. 60 procent av företagen jobbar för fullt, vilket är strax under riket som helhet..
- 65 procent av Hallands småföretag uppger att det finns goda **expansionsutsikter** på sikt, vilket är strax över riket som helhet.
- Det främsta **tillväxthindret** för småföretagen är arbetskostnaden, följt av svag efterfrågan. Andelen som anger räntenivån som det största tillväxthindret är betydligt högre i Halland än i något annat län. Däremot är brist på lämplig arbetskraft, som i riket anses vara ett stort tillväxthinder, inte ett stort problem i Halland – endast 8 procent anser att det är deras huvudhinder, jämfört med 21 procent i riket.

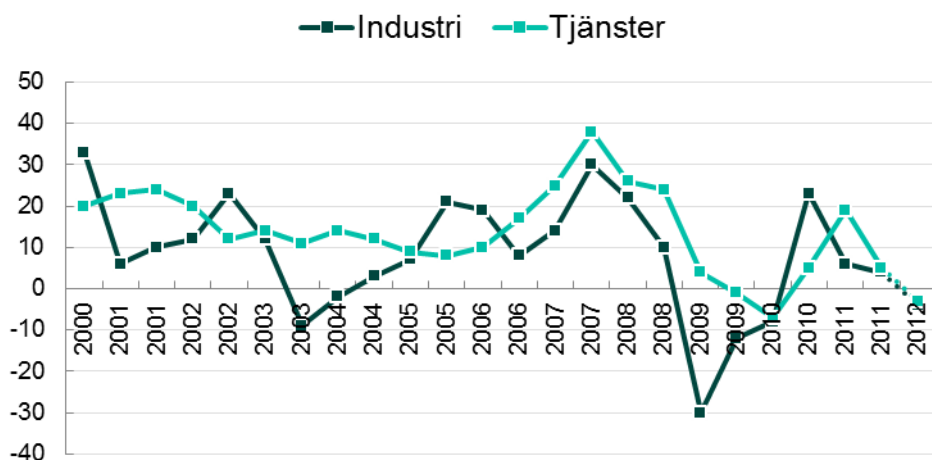
Småföretagsbarometern – Hallands län

1. Sysselsättning

Sysselsättningen i småföretagen har dämpats i höstens mätning. 20 procent av småföretagen uppger att de ökat sysselsättningen under det senaste året, medan 15 procent har dragit ned på arbetsstyrkan. Det sammantagna nettotalet minskar från 16 till 5, vilket är klart under riket som helhet. Tjänste- och industrisektorernas sysselsättningstillväxt har dämpats ungefär lika mycket, även om tjänstesektorn har bromsat in snabbare, från nettotal 19 till 5, eftersom man där hade en högre tillväxttakt i vårens mätning.

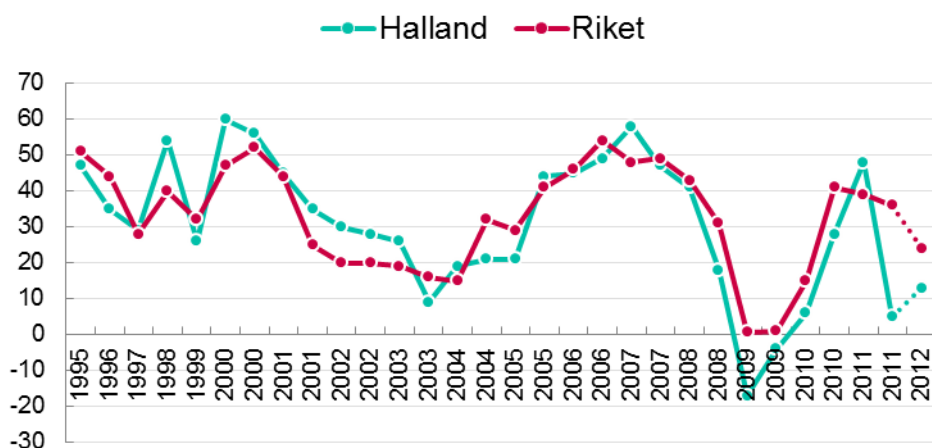
De kommande tolv månaderna förutspår Hallands företag en fortsatt dämpning i sysselsättningstillväxten. Sammantaget väntas nettotalet minska från 5 till -3, vilket är klart lägst förväntningar i riket. Det är alltså fler företag i Halland som tror att de kommer dra ner på personal än som tror att de kommer utöka personalstyrkan. Industrin väntas minska från 4 till -4 samtidigt som tjänstesektorn väntas gå från 5 till -3.

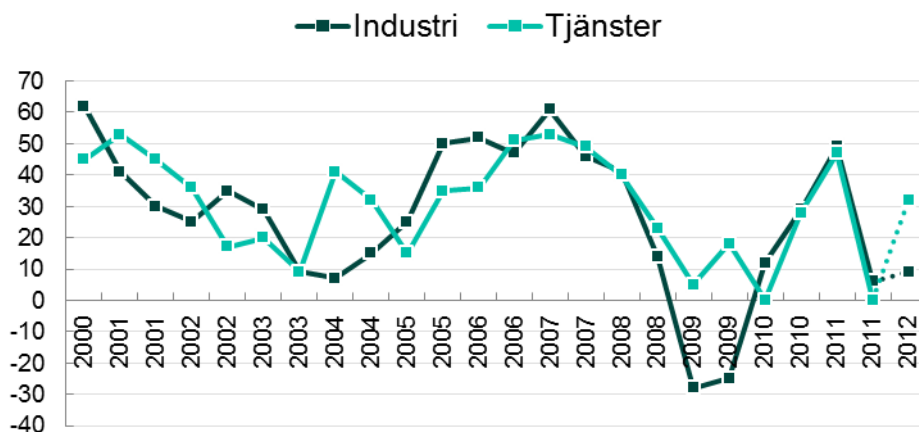
2. Orderingsgång

Orderingsgången gör en dramatisk nedåtvändning efter de senaste mätningarnas positiva trend. Halland ligger nu klart under landet som helhet. Endast 30 procent uppger en ökande orderingsgång, vilket är den lägsta andelen i hela landet. 26 procent av Hallands företag uppger en vikande orderingsgång, vilket ger ett nettotal på 5 (avrundat) – riket ligger på 36.

Utvecklingen i sektorerna är snarlik, även om tappet i tjänstesektorn har gått snabbare - tjänsteföretagens nettotal är 0 och industriföretagens 6.

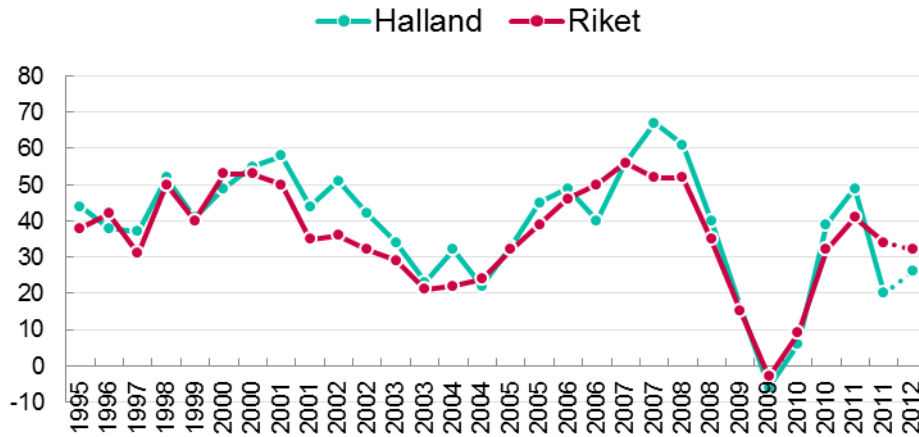

Båda sektorerna förväntar sig en viss upphämtning kommande år, där tjänstesektorn är mest optimistisk. Nettotalet för tjänstesektorn väntas stiga ytterligare till 32, medan industrin stannar vid 9. Tjänstesektorn kommer i så fall ikapp tjänsteföretagen i riket som helhet, medan industrin fortsätter att släpa efter.

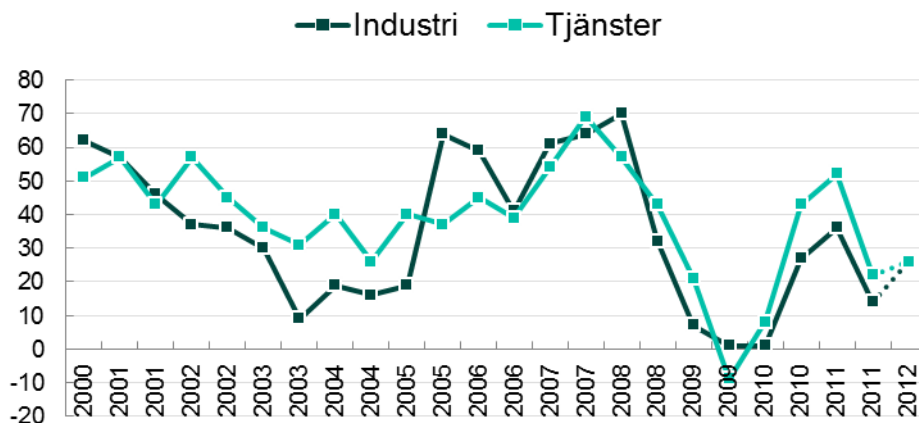
3. Omsättning

Även omsättningstillväxten mattas av i denna mätning. Hallands tillväxt bromsar in kraftigare än i riket som helhet. Nettotalet går från 49 till 20 (riket 34). Detta gör Halland till det län som har svagast omsättningstillväxt i riket.

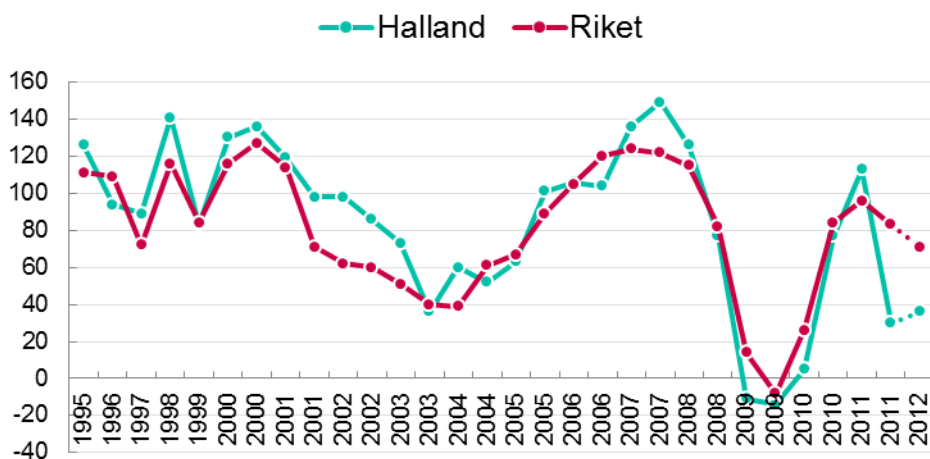
Omsättningstillväxten i både tjänste- och industrisektorn är svagare än i landet som helhet. Tjänstesektorns nettotal går från 52 till 22 (riket 33), medan industrin minskar nettotalet från 36 till 14 (riket 39).

Inför det kommande året spår båda sektorerna en något förbättrad omsättningstillväxt. Sammantaget väntas nettotalet för omsättningen stiga från 20 till 26 i båda sektorerna, vilket är strax över riksgenomsnittet i industrin, men under riksgenomsnittet för tjänsteföretagen..

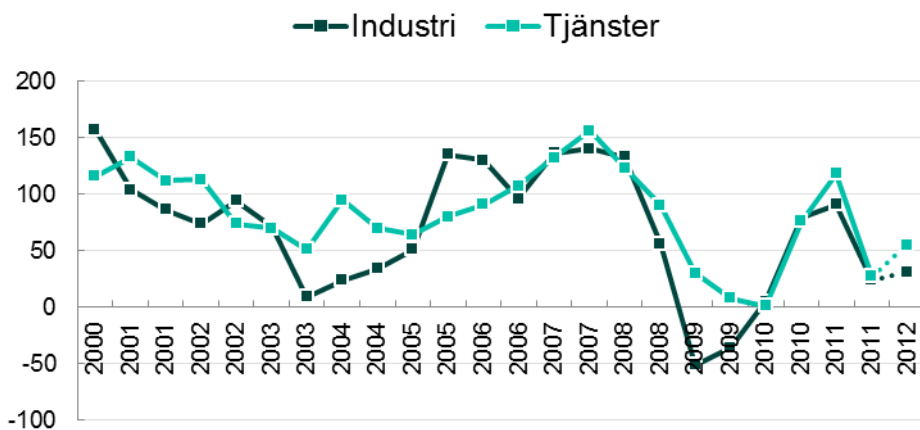

Konjunkturindikatorn

Konjunktoren i Halland har störtdykt sedan vårens mätning. Nettotalet ligger klart under riksgenomsnittet – 30 jämfört med 83. Trots positiva förväntningar för framtiden är orderingen mycket svag – nettotal 5 jämfört med rikets 36 – vilket kan komma att ge utslag på omsättnings- och sysselsättningstillväxten framöver.

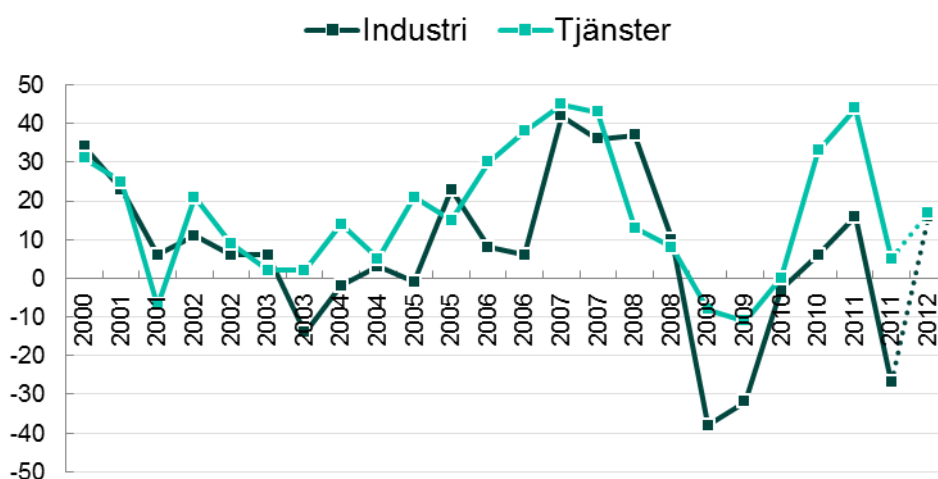
Konjunkturindikatorn har mattats av i båda sektorerna – industrin går från 91 till 24 och tjänstesektorn från 118 till 27. En liten återhämtning väntas i båda sektorerna under det kommande året.

4. Lönsamhet

Lönsamheten i företagen diktar till stor del möjligheten till expansion via investeringar och/eller nyanställningar. Utvecklingen har varit negativ i Halland där särskilt industrisektorn uppvisar riktigt svaga tillväxtsiffror, i linje med krisen 2008-2009. Industrins netttotal på -27 är långt under riksgenomsnittet på 22, och även tjänstesektorn ligger dåligt till, om än inte lika dåligt (netttotal 5, riket 16).

Båda sektorerna förväntar sig dock att lönsamheten återhämtar sig nästan i nivå med riket under den kommande tolv månadersperioden. Nettotalet för industrin väntas öka till 16 (riket 17), och för tjänsteföretagen 17 (riket 22).

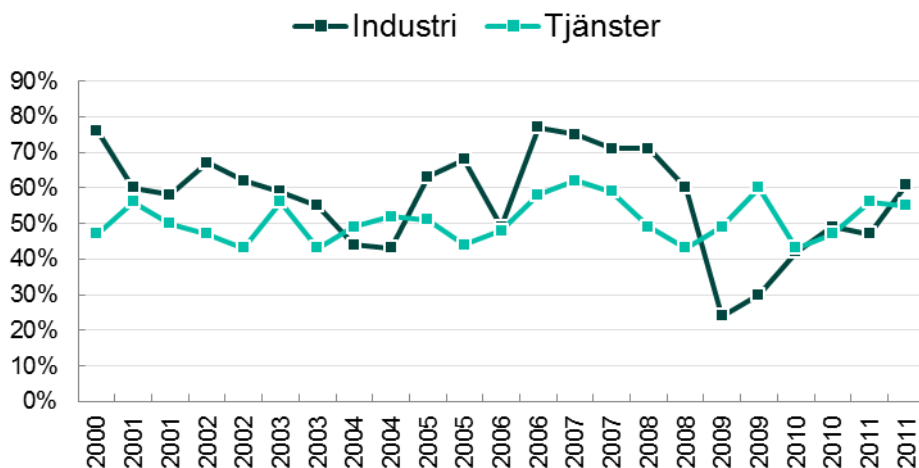

Företagens prisförväntningar

34 procent av länets småföretag uppger att de kommer höja sina försäljningspriser under det kommande året jämfört med 40 procent i våras. Tillverkningsföretagen är trots sin lönsamhetssvacka betydligt mer optimistisk inför prishöjningar än tjänstesektorn – där förväntar sig 55 procent prishöjningar jämfört med tjänstesektorns 30 procent. Det faktum att andelen företag som räknar med prisökningar minskat bekräftar bilden av fortsatt låg inflation och av ett allt hårdare konkurrenstryck.

5. Kapacitetsutnyttjande

Kapacitetsutnyttjandet fortsatt lågt, även om det har ökat något i industrisektorn. Totalt sett är andelen företag som uppger fullt kapacitetsutnyttjande 60 procent (riket 64 procent). Den förhållandevis låga andelen företag som går för fullt kan innebära en hämsko på den förväntade positiva sysselsättningsutvecklingen framöver.

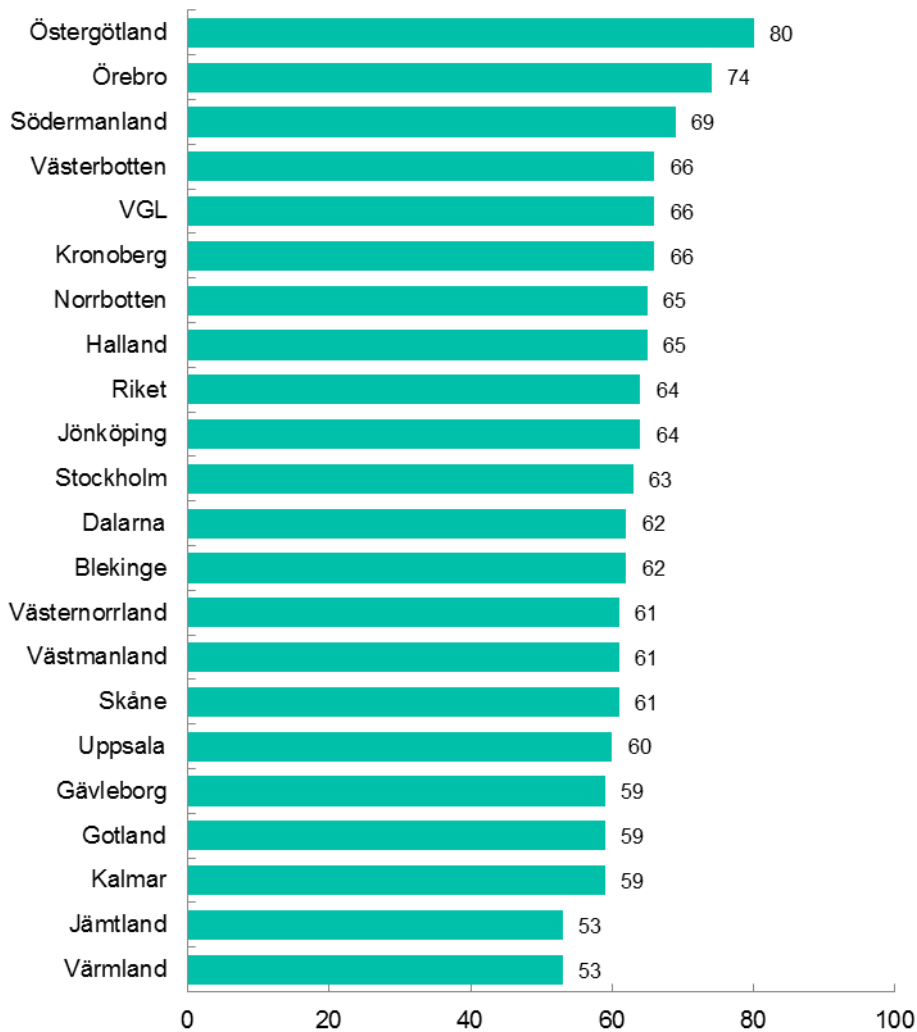
Den globala finanskrisen

Den globala finanskrisen märks också i Halland. En tredjedel, 33 procent av uppger att de inte påverkats än (eller vet ej). Hos de som drabbas är den vanligaste effekten är att företagets kunder blivit mer försiktiga. Det uppges av 50 procent, medan 27 procent uppger att företagets investeringar senareläggs eller blir mindre omfattande. Detta är samtidigt den viktigaste åtgärden för att mildra effekterna av krisen – att senarelägga eller minska investeringarna, följt av minskad upplåning och mer intern finansiering vid nyinvesteringar. Det anges av 52 respektive 19 procent av företagen i länet.

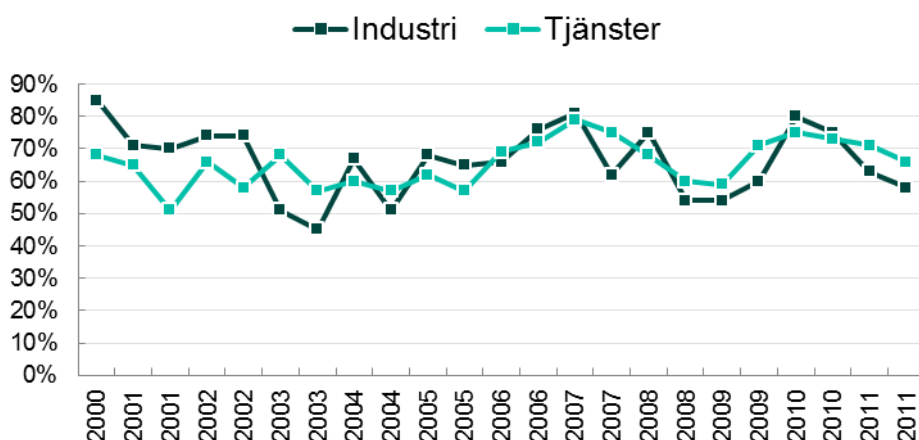
67 procent av företagen i Halland påverkas negativt av den globala finanskrisen.

65 procent ser goda expansionsutsikter

I takt med den försämrade konjunkturen i Halland har andelen företag som uppger att det finns goda expansionsmöjligheter minskat något. 65 procent av länets företag anser dock att det finns goda utsikter att expandera på sikt, vilket är strax över genomsnittet för landet.

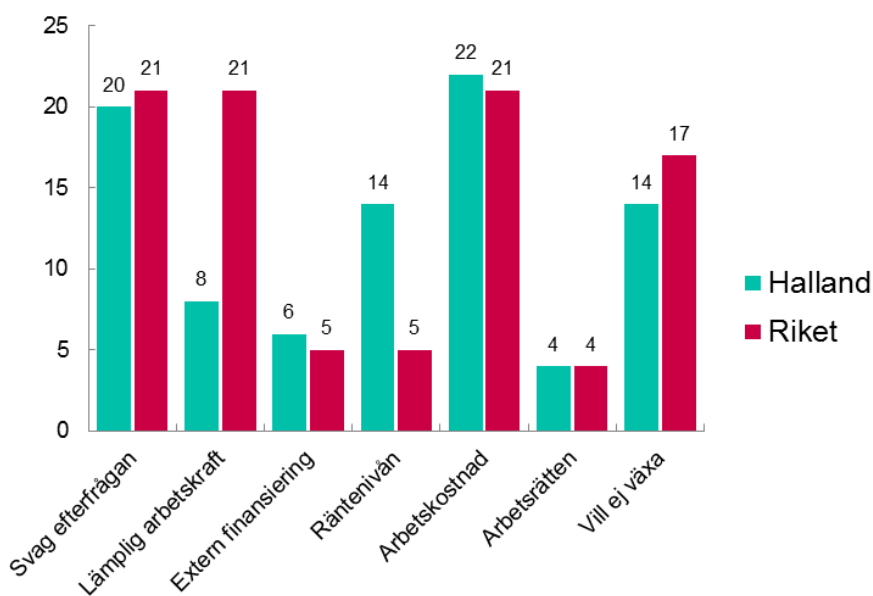
Expansionsutsikterna har försvagats något inom både industrin och tjänstesektorn under det senaste halvåret, Industrin backar från 63 procent till 58 procent. Tjänstesektorn backar också, men bara med två procentenheter – från 71 procent till 66 procent.

Hinder för expansion

Det största tillväxthindret som Hallands småföretag upplever är arbetskostnaden. 22 procent av företagen uppger detta som främsta hinder. Sedan följer en svag efterfrågan med 20 procent. Betydligt fler hallänningar besvärar sig över räntenivån än i riket i stort (14 resp 5 procent). Däremot är brist på lämplig arbetskraft, som i riket anses vara ett stort tillväxthinder, inte ett stort problem i Halland – endast 8 procent anser att det är deras huvudhinder, jämfört med 21 procent i riket.

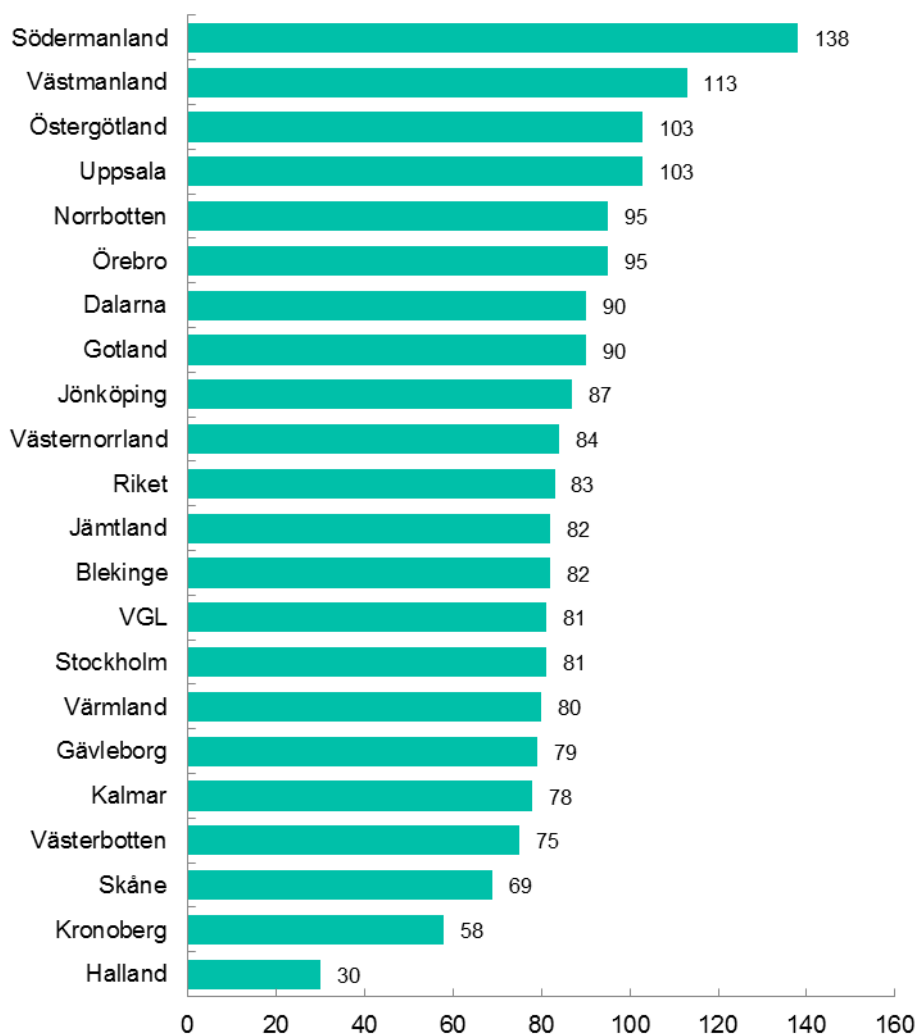
Trots det uppger 48 procent att de har tvingats tacka nej till order pga brist på lämplig arbetskraft, att jämföra med 42 procent i riket. Problemet är störst inom industrin, där fler än hälften, 51 procent, uppger att de har tvingats göra detta.

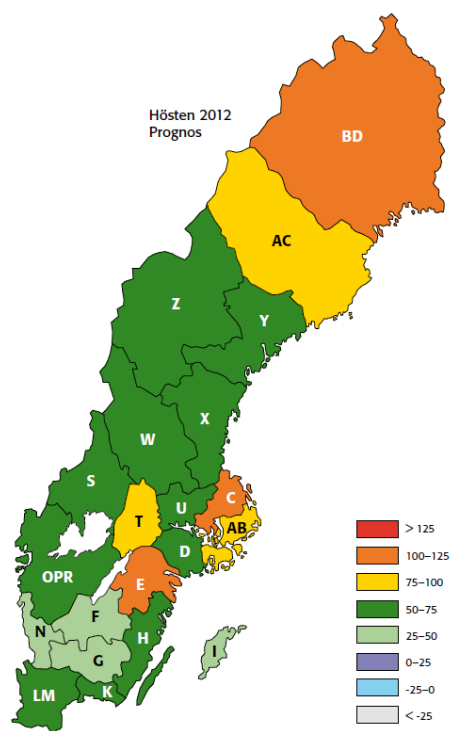
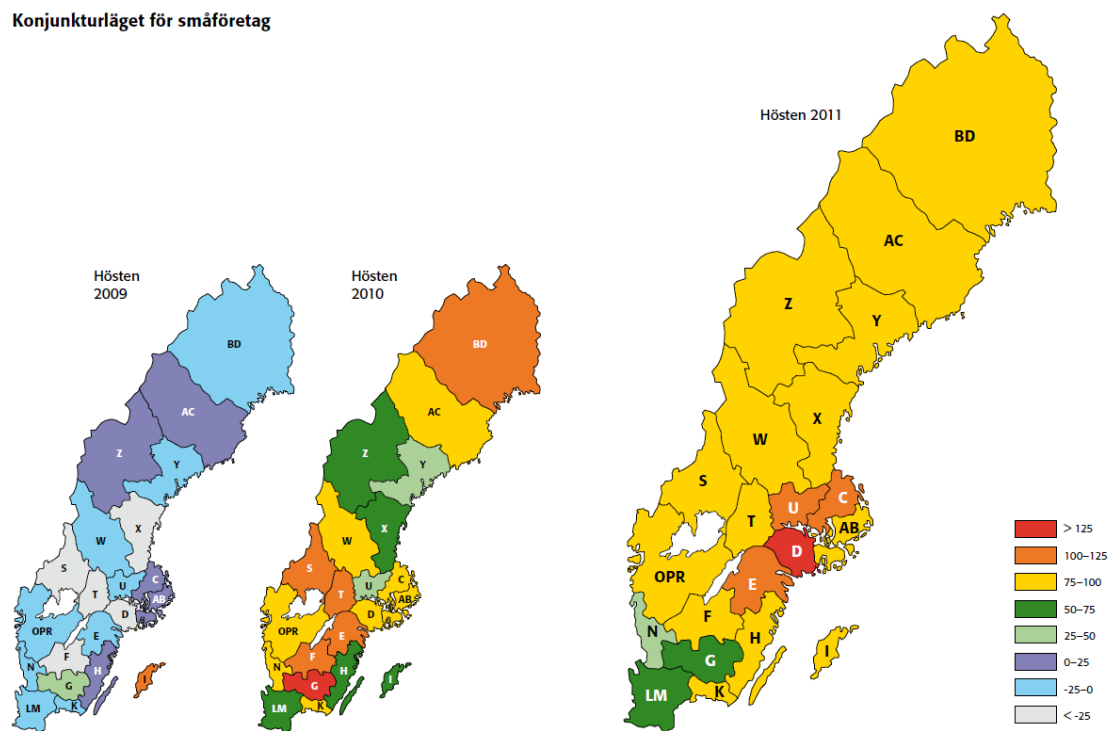
Småföretagskonjunkturen – län för län

Södermanland upplever den starkaste småföretagskonjunkturen i landet i höstens mätning. Södermanland går därmed om det tidigare dragloket Östergötland, som dock hamnar på tredje plats i höstens mätning. Halland uppvisar den svagaste konjunkturen. Konjunkturen har försvagats i 14 län, medan 7 redovisar en förbättring. Den största inbromsningen noteras i Halland som går från 113 till 30, medan Västmanland förbättrats mest, från 57 till 113. Halland kom dock från en mycket starkt tillväxt, medan motsatsen gäller Västmanland. Totalt för riket har konjunkturindikatorn sjunkit från 96 till 83. Uppdelat på sektorer minskar industriindex något från 97 till 92, medan tjänsteindex sjunker från 96 till 81. Det högsta konjunkturindex för industrisektorn redovisas för Södermanland med 169, medan Dalarna toppar tjänstesektorn med index 120.

Förväntningarna inför det kommande året pekar på en fortsatt dämpning och det samlade konjunkturindex väntas sjunka till 71. Mest optimistiska är företagen i Uppsala, Östergötland och Norrbotten.

Konjunkturläget för småföretag

Prognos och utfall genom åren

Småföretagsbarometern är i första hand en undersökning som tar temperaturen på småföretagens konjunkturläge. Men vi ställer även frågor om hur småföretagen tror att konjunkturen ser ut ett år in i framtiden. Till skillnad från andra prognosmakare kan småföretagen inte revidera prognoserna allteftersom ny information dyker upp. Trots denna nackdel är småföretagarna relativt skickliga på att förutsäga konjunkturen på ett års sikt (se diagrammet nedan).

Vi kan konstatera att efter den snabba uppgången under det senaste året, dämpas nu tillväxttakten. Vi kan också se att avmattningen till följd av den internationella finanskrisen inte var förväntad. Trots avmattningen väntas konjunkturen ligga kvar på en hygglig nivå det kommande året. På riksnivå spår småföretagen att konjunkturindikatorn uppmäts till 71 på ett års sikt, vilket historiskt sett är en nivå som indikerar tillväxt och ökad sysselsättning.

